הטילים

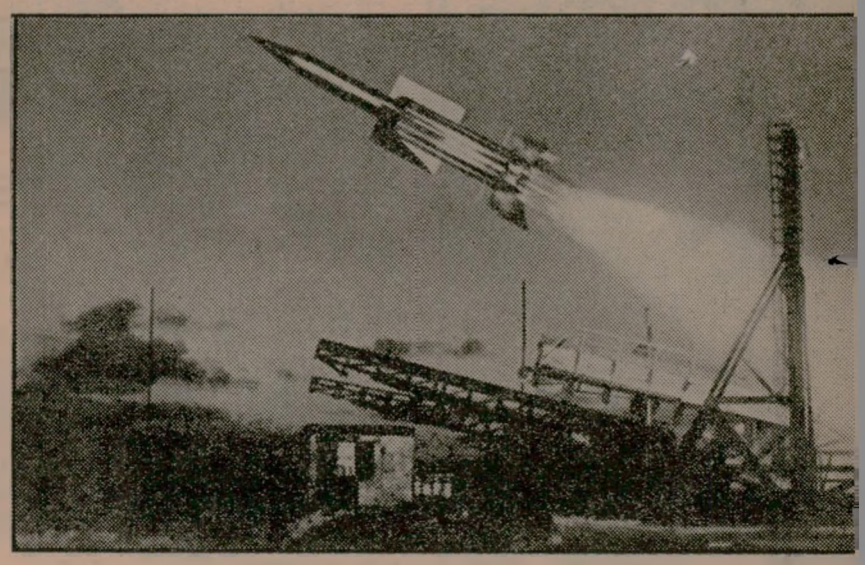

המחר עומד על הסף, בשמי המרחב. טיל זה, שיוצר באנגליה, מבהיר צד אחד של בעיית ייצור הטילים. אחרי שהאנגלים השקיעו למעלה מ־100 מיליון ל״ש ם, נאלצו להתר על המשך הייצור, כי הדבר יקר מדי עבורם. עבור מדינה כמו ישראל — לאין שיעור יותר; ואילו המצרים יכולים לקנות את הטילים מוכנים ממקורות זרים.

אי הופיע בעמוד ראשון של *מעריב*, בחתימתו של שליחו האישי של תת שר־הבטחון, שמעון פרס, שמואל שגב. תחת הכותרת „מצרים החלה בייצור טילים עצמי", פירסם ארוכה, שכל מטרתה היתה לטעת את הרושם כי מצרים כבר הצליחה לייצר טילים — דבר מוחלט. היתה זו פתיחה של מערכת ההבלה המתוכננת נגד „השאננות הציבורית" שפשתה אצלנו.

בי הופיע למחרת היום, על העמוד הראשון של הצהרון *ידיעות אחרונות*. כתב אותו אלקנה גלי, כתבלב אחר של שמעון פרס. הוא קבע בין השאר: „נאצר מכין קליע נגד ישראל" גם הוא, כחברו בצהרון המתחרה, ניסה ליצור את הרושם שהמצרים כבר הצליחו הגדלת ההבלה אף פירסם מפה, בה נראות ירושלים, תל־אביב וחיפה בטווח הטילים המצריים.

הישראלי ראש צוות משלחי שביט 2, מסביר ל־ בן־גוריון פרטי המיבצע שעורר רעש בעולם.

הגרמני ד״ר אויגן זנגר, אבי ה־וי־2 הנאצי, עם אשתו. הוא הוזמן למצרים להרצות על טילים.

האמנם יש למצרים טילים, או האם הגיע מחקרה בשטח זה לשלב כה מתקדם שיש להבהיל את הציבור הישראלי מפני הסכנה הצפויה לעריו?

★ ★ ★

לוקחים יקר מדי

ה הודעה העיקרית המוסמכת הראשונה על טילים מצריים פורסמה ימים ספורים אחרי שילוח שביט 2. כתב אל־אח׳בר הקהירי: „ד״ר מוחמד מדאחר, ראש יחידת הטילים והריקטות במרכז המחקר הלאומי אומר: ,השגת הטילים על־ידי רע״ם אינו דבר חדש. אנו התכוננו לו מאז הכריז עבד אל־נאצר, כי מחובתנו שלא לפגר בתקופת החלל והגרעין, כפי שפיגרנו בתקופת הקיטור.״

אך חרף הכרזתו של נשיאה, לא עשתה רע״ם שום דבר ממשי בשטח הטילים. כי אין זה מישחק ילדים. תעשיית הטילים דורשת ידע טכנולוגי מעולה והשקעה אדירה של פוטנציאל אנושי וחומרי. מדינות הרבה יותר גדולות ומפותחות ממצרים נטשו את הרעיון של ייצור, מחוסר נתונים אלה. אנגליה, למשל, הוציאה כ־110 מיליון לי״ש לפיתוח טילים מונחים, ולאחר שנושנו רובם בטרם הגיעו לשימוש מיבצעי, החליטו האנגלים שתעשיה זו הורגת מיכולתם הכספית. הנטיה באירופה כיום היא לייבא טילים מארצות־הברית.

מכל מקום, ידוע היה, כי יחידת הטילים והרקיטות במרכז המחקר הלאומי של מצרים אינה אלא גוף מת או גוסס.

שילוח שביט 2 שינה את המצב. מול הגילוי כי ישראל מייצרת טילים לא יכלו המצרים להמשיך בשאננותם ואולת־דם. הם השמיעו צרור הודעות: „נקנה טילים, שלחנו מומחים לחו״ל, נגייס מומחים מחו״ל, נייצר טיל העולה על הטיל הישראלי.״

במסגרת הנסיונות הללו הובא, כנראה, המדען הגרמני שעזר להיטלר לפתח את הוי־2. ד״ר אויגן זנגר הכריז כי אמנם נשא מספר הרצאות בנישא זה בפני מדענים מצריים. השאלה היתה רק: באיזו מידה היו המצרים מסוגלים לקלוט או לממש את הידע של הגרמני. כאשר נופפו ידיעות אחדונות ומעריב בחלילי הטילים המצריים, מסר טיימס הלונדוני על השמועה, כאילו שיגרה מצרים טיל. שום אישור לכך לא ניתן, וחוגים מיוסמכים בישראל הביעו ספק רב בנוכונות השמועה.

אולם לא היתה לכך חשיבות. כי כבר נקבעה עובדה קיימת: שבעוד ישראל שילחה שביט 2 מייצרים המצרים טילים ורקיטות כדוגמת הוי־2. הגיב קול קהיר בעברית, על פירסומי הצהרונים הישראליים: „לא אנו יזמנו את הכנסת גורם הטילים למזרח התיכון. איש אינו יכול עתה להאשים את קע״ם במירוץ הזיון במזרח התיכון. שכן שליטי ישראל, בשחקם באש, גרמו למירוץ כזה. הם הכניסו את גורם הטילים לזירה הזאת. זה כמובן מחייב את הערבים לחדול מחיבוק ידיים...״

★ ★ ★

טילים רוסיים למצרים?

מ עוד ב־1959 כתב ראש הועדה לאנרגיה אטומית בישראל, פרופסור א. ד. ברגמן: „המועדון האטומי ומועדון הטילים יישארו אקסקלוסיביים לתקופה מוגבלת בלבד. אין ספק כי גם בארצות אחרות תיחצר האפשרות המדעית והטכנית לתכנן פצצות אטומיות ואת המערכות הטכניות, הכימיות והאלקטרוניות המסובכות המרכיבות את הטילים למיניהם; ועם היחצר הפוטנציאל תופיע, מן ההכרח, התשוקה לנצלו...״

האקסקלוסיביות היפרה על־ידי ישראל, לפחות במה שניגע לטילים, עם שילוח שביט 2 ההגיון הפנימי של הדברים מחייב את המסקנה, כי צעד זה היה אך צעד ראשון וכי בעקבות שביט 2 יבואו שביט 3 ו־4 ו־10.

בשלב זה, לכל הדעות, קיים יתרון בידי ישראל. בכל הניגע לחקר הטילים וייצורם היא מקדימה את מצרים במספר שנים. גם מסע ההבלה של יונייטד פרס אינו יכול לשנות את העובדה, כי מצרים מפגרת פיגור רב אחרי ישראל בשטח זה. אולם מצרים אינה חייבת להשלים עם פיגור זה, ואף אינה חייבת להדביק את ישראל בדרך של ייצור עצמי.

ב־1957, בעת ביקורו של עבד אל־חקים עמאר במוסקבה, אחרי מיבצע סיני, ביקש מהרוסים כי ישלחו למצרים גם טילים, במסגרת עיסקת־הנשק הגדולה. הרוסים השיבו בשלילה. הסביר לא מזמן ליאונרד ביטן, כתבו הצבאי של מנצ׳סטר גארדיאן, אחרי ביקור בישראל: „מעצמות המערב דאגו לכך שמירוץ הזיון במזרח התיכון ייישאר בתחומים מוגדרים וכיבדו מצידן את הקו הרוסי, שמנע כל סוג של טיל מהמצרים.״

כך, מתוך הככם ג׳נטלמני אילם, ומתוך התחשבות ברגישות המלחמתית של האזור, מנעו גם הרוסים וגם האמריקאים החדרת טילים לזירה המרחבית. תמונה זו יכולה להשתנת בקלות, אם יטענו המצרים באזני הסיביייטים, כי אינם יכולים להפקירם מול עליונות ישראל בנשק זה. מצרים תוכל לקבל, במחי־יד, טילים השוים לאלה שישראל מסיגלת כיום — או בעתיד — לייצר; או אפילו עולים עליהם. למעשה, אף קיבלו המצרים משלוח ראשון של טילים, לתיפעול ממטוסי מיג 19, בקרבות אויר־אויר. זוהי הדיבידנדה הראשונה שלהם מבהלת שביט 2.

★ ★ ★

הסכנות והחיצאות

ה כנסת הטילים לזירה המרחבית הוא כשלעצמו צעד רחוי־סכנות. לגבי ישראל בעיקר, יש לו משמעויות רציניות. כתב זאב שיף, כתבו הצבאי של הארץ, במאמר שפורסם אחרי שילוח שביט 2: „פעם ענינו על איומי המצרים להשמידנו, כי המרחק בין קהיר לתל־אביב שוה למרחק שבין תל־אביב לקהיר. בטילים, לצערנו, אין המצב כך. המרחק בין שטחי קע״ם למטרות אסטראטגיות שלנו קטן הרבה מהמרחק שבין נקודות־השיגור האפשריות שלנו, למטרות אסטראטגיות מצריות. ישראל זקוקה לקליע שטווחו אריך פי ששה משל הטילים המצריים, כדי לפגוע בנקודות אסטראטגיות של האויב, במיקרה מלחמה. למצרים די בטילים טקטיים קצרי־טווח כדי לפגוע במרכזים חיוניים שלנו... בעוד שקע״ם תיכל תמיד לפגוע בטיליה בנקודות־השיגור שלנו, מוטלת יכולת זו של ישראל בספק אם יהיו לקע״ם טילים בטווח בינוני — שטחם יהיה גדול ולוא בעשרה קילומטרים בלבד משל טילי ישראל.״

כי לישראל חסר העומק הגיאוגרפי והאסטראטגי שיש למצרים. כל עוד מדובר בנשק

(המשך בעמוד 20)